

POSLOVNA ETIKA

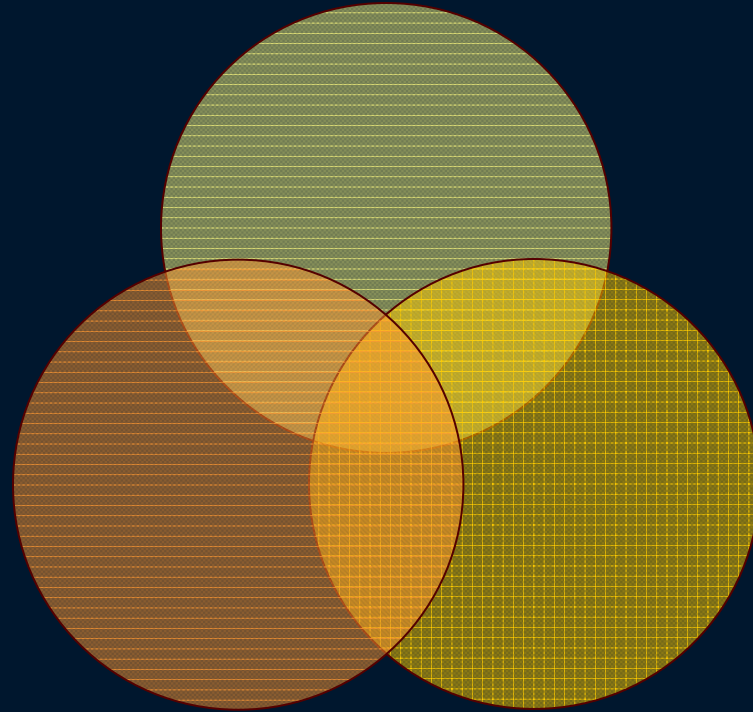
Osnovne etičke vrednosti

- Iskrenost
- Poštenje
- Poštovanje drugih
- Uslužnost
- Držanje obećanja
- Čestitost
- Poverenje

dobro, ispravno

MORAL

MOĆ

NOVAC

korist, dobit, trošak, cena, efikasnost, konkurencija

Strateški prioriteti vs. moral

- ☀ Maksimizacija dobiti
- ☀ Proširenje tržišnog udela
- ☀ Smanjenje troškova...

**Laganje u poslu je moralno prihvatljivo,
sve dok igrate u granicama
nepisanih pravila igre?!?**

EKONOMIJA VS. MORAL

Veliki značaj: privatna svojstva i široka ekonomska sloboda

- Skandali,
- Tračevi,
- Pokoravanje višem autoritetu

Koja je korist od etike u poslovanju?

- **Troškovi firmi** kao posledica skandala (nemoralnog poslovanja):
  - visoke novčane kazne
  - nizak moral zaposlenih
  - prevare unutar firme
  - prevare samoj firmi
  - poljuljan ugled firme
  - gubitak poverenja
  - poteškoće u zapošljavanju

Koja je korist od etike u poslovanju?

- Zadržati moralnost u turbulentnom vremenu
- Jačanje timskog rada
- Motivacija zaposlenih
- Promocija pozitivne slike kompanije
- Lojalnost zaposlenih
- Produktivnost
- Krizne situacije
- Konkurentnost

✿ Primena etičkih vrednosti na poslovno ponašanje:

- Strateške odluke
- Ponašanje prema kupcima
- Ponašanje prema dobavljačima

INTEGRITET

- “Držati se zajedno”
- Integritet u poslovanju:
  - zahteva snagu da se drže brojne važne i često suprotstavljene vrednosti
  - da se lični moral i rukovodeći interesi dovedu u istu ravan

Lični primer

Kompromisi

- Profesionalni standardi
- Moralne vrednosti
- Promišljena politika

- Nesređeno, bolno okruženje - problemi

Johnson&Johnson, Ford, IBM...

- “Visoki standardi u ponašanju osoblja su glavna imovina koja ima istu ekonomsku vrednost kao i pojam “dobre volje” ...”

-
- Etički standardi
  - Sponzori etičkih programa ugledne poslovne grupe:
    - *Business Roundtable*
    - *The Conference Board*

Organizacije

- Poslovni svet za društvenu odgovornost
(Business for Social Responsibility)
- Društvena odgovornost poslovanja lidera
(International Business Leaders Forum)
- Svetski poslovni savet za održivi razvoj
(World Business Council for Sustainable Development)

Šta je poslovna etika?

- Primena ličnih normi na aktivnosti i ciljeve komercijalnog preduzeća.
- Poslovni kontekst postavljanja jedinstvenih problema pred moralnu ličnost.
- Aktivnosti i izbori u skladu sa sistemom moralnih vrednosti, pri čemu je taj sistem izložen promeni prioriteta ili osetljivosti u kontekstu ekonomskih ponuda, prinuda i pritisaka.

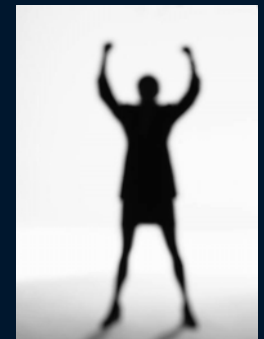
Da li postoji firma / menadžer koji se ne suočava sa moralnim dilema?

- Ne zapošljava nijednog radnika
- Ne proizvodi nikakav proizvod / ne pruža usluge
- Ne stvara otpad

Svaki direktor se svakodnevno suočava sa odlukama:
koje su problematične sa moralnog stanovišta,
nad kojima nema potpunu kontrolu.

Polja dileme

- Zakonski propisi
- Ekonomska pitanja
- Socijalna pitanja
- Sopstveni interesi

Teme '50-'70. godina

Korporacijski kodeksi ponašanja

Pokret potrošača:

razvoj,

promocija,

pakovanje,

označavanje robe.

'80-te godine

- Dominantna pitanja u etici:
  - Potrošači
  - Kulturne razlike među državama
  - Kolektivni moral (moralna sposobnost pojedinca)
- Značajni događaji:
  - Berza
  - Unutrašnja trgovina
  - Štedno-kreditni poslovi
  - Preuzimanje kompanija i slom korporacija...